

4 semester: Rollespill i klimapsykologi

PSYC2502 – Profesjonsforberedende 4 / Innføring i helsefremmende og forebyggende arbeid (1)

Emneansvarlige: Silje Reme & Aurora Oftedal

Forslag fra Grønn Tråd arbeidsgruppe

Forslag til rollespill til bruk i seminar:

Kommunen skal vedta om det skal bygges vindmøller i et populært turområde. Etter et konfliktfylt kommunestyremøte, bestemmes det å ha et internt meglermøte med kommunepsykologen.

- **Politiker:** ordfører fra Høyre (partiet som er størst i kommunen), har invitert til utbygging av vindmøller, men er opptatt av lokal forankring av prosessen. Mener utvikling av fornybar energi er viktig på grunn av grønn omstilling.
- **Kommunedirektøren** (rådmann) er sterkt for utbyggingen, og representerer på en måte utbyggerne i denne sammenhengen. Direktøren er opptatt av hvordan vindmøllene kan bedre den dårlige økonomiske situasjonen til kommunen, – de kan bl.a. selge strømmen ut til andre kommuner og få godt skattebidrag fra industrien, i tillegg til jobber. Kommunen har høy arbeidsledighet.
- **Grunneier:** Representant for grunneierne for eiendommene rundt der vindmøllene skal bygges. De er ikke fornøyd med at det skal bygges ut så nærme dem og føler beslutninger tas uten deres medvirkning. "Not in my backyard"-prinsippet. Denne rollen kan også tas fra et urbefolkningsperspektiv.
- **Ungdom:** Ungdommens kommunestyre er tilstede med en klimaengasjert representant som etter å ha snakket med medelever på ungdomsskolen og sett oppsynsmannen er sterkt imot nedbyggingen av natur. Ungdommen er i tillegg oppdatert på de psykologiske sidene ved tilgang på natur og fysisk aktivitet som de har sett på TikTok. Mener mange på skolen har klimaangst.
- **Kommunepsykologen** er invitert med inn på grunn av deres nøytralitet og evne til å lytte til alle parter i en sak. Ordfører har spurt om du kan gjøre "parterapi" med de (opprørte) involverte partene. Din rolle er altså ikke å vurdere de psykologiske

fordelene og ulempene ved forslaget (det kan gjerne de andre gjøre), men å bruke dine ferdigheter som empatisk lytter for å hjelpe partene å forstå hverandre.

Andre variasjoner av denne:

- Samiske rettigheter / urbefolkningsrettigheter
- Bygge vei gjennom et viktig biologisk område
- Fiskeoppdrett i fredet område

Forslag til ressurser:

- Oppsynsmannen (1.episode) -
<https://tv.nrk.no/serie/oppsynsmannen/sesong/1/episode/1/avspiller>
 - Første episode av Bård Tufte Johansens undersøkelse av tilstanden til norsk natur viser hvordan klimatiltak som vindmøller er en stor inngripen i naturen, og påvirker folks hverdagsliv. Episoden tar også opp andre typer industri som fiskeoppdrett og skogbruk, og er valgt ut som ressurs fordi det er et bilde på klima- og natur-debatten som er særlig fremtredende nå (bl.a. Fosen-saken). Videre, er serien valgt ut fordi det gir et innblikk i lokale forhold i Norge, og viser at debatten kan se forskjellig ut i ulike kommuner.
- [Per Espen Stoknes: How to transform apocalypse fatigue into action on global warming](#)
 - Denne TED-talken er en del av det opprinnelige pensumet for klima-rollespillet. Den er nyttig fordi den gir innblikk i mainstream klimapsykologi. Per Espen Stoknes har en kognitiv tilnærming til klimahandlinger, og legger til grunn de fire D-ene for å forstå hvorfor det er vanskelig å ta klimakrisen på alvor i hverdagen vår. Et individualistisk utgangspunkt for klimatiltak, noe psykologien som fag prøver å gå mer bort i fra nå, men allikevel et viktig tidlig bidrag fra psykologiens side for å forstå hvorfor mennesker ikke er mer klimavennlige på tross av mye informasjon om klimakrisen.
- Straka, T. M., Fritze, M., & Voigt, C. C. (2020). The human dimensions of a green–green-dilemma: Lessons learned from the wind energy—Wildlife conflict in Germany. *Energy Reports*, 6, 1768–1777. <https://doi.org/10.1016/j.egy.2020.06.028>

- En empirisk artikkel på hvordan vindkraft og natur har blitt diskutert i Tyskland. Denne artikkelen er med på lista fordi den argumenterer for den menneskelige dimensjonen av klimadilemmaer, og dermed hvordan psykologien kan bidra til å mediere konflikter. Tillit trer frem som et viktig element i slike dilemmaer, noe som også er relevant å fokusere på i rollespillet.
- Devine-Wright, P. (2005). Beyond NIMBYism: Towards an integrated framework for understanding public perceptions of wind energy. *Wind Energy*, 8(2), 125–139. <https://doi.org/10.1002/we.124>
 - En mer teoretisk artikkel på hvordan “Not In My Backyard”-problemet er en snever måte å forstå menneskers motstand mot vindkraft på. Med utgangspunkt i et empatisk menneskesyn som antar at vi ikke er vrang fordi vi er selvsentret, forklarer forskerne hvordan forståelse og aksept for klimatiltak på nasjonalt plan ikke er overførbart til en aksept på lokalt plan. Endringer skjer over tid, på forskjellige plan, og er avhengig av sosiale prosesser. Hvordan vi snakker om vindkraft på nasjonalt plan er annerledes enn hvordan vi snakker om vindkraft på lokalt plan og har dermed ulike implikasjoner. Som psykolog kan man dermed være åpen for at lokale og nasjonale forståelser kan variere og at argumenter kan være motsigende. Selv om artikkelen er gammel, gir den et viktig alternativt perspektiv på prosessene involvert i motstand mot vindkraft fra et mer sosialt ståsted, i som komplementerer Stoknes sitt mer kognitive ståsted.
- Van Lange, P. A. M., Joireman, J., & Milinski, M. (2018). Climate Change: What Psychology Can Offer in Terms of Insights and Solutions. *Current Directions in Psychological Science*, 27(4), 269-274. <https://doi.org/10.1177/0963721417753945>
 - Kort, tilgjengelig og lettlest artikkel som knytter til Stoknes sine barrierer mot klimahandling til helt spesifikke (psykologiske)teknikker for mediering. Nyttig for den som skal være psykolog å lese.

Ekstra ressurser:

- Ellingsen, H.S. (2020). Resistance to Wind Power Development in Norway: Exploring Power, Knowledge Production and Injustice at Fosen and Frøya. (Masteroppgave)
 - Denne masteroppgaven er veldig relevant hvis man velger å spesifisere casen til å handle om urbefolkningers rettigheter. Også lokal kunnskap basert på en norsk case. Er forøvrig en av få artikler på temaet.

- Devine-Wright, P., Whitmarsh, L., Gatersleben, B., O'Neill, S., Hartley, S., Burningham, K., Sovacool, B., Barr, S., & Anable, J. (2022). Placing people at the heart of climate action. *PLOS Climate*, 1(5), e0000035. <https://doi.org/10.1371/journal.pclm.0000035>
 - Kort akademisk “leserbrev”/opinion som argumenter for at samfunnsfagene, inkludert psykologi, blir svært viktig fremover for å gjennomføre klimatiltak, fordi mennesker er involvert i alle stegene. En betydelig bredere tilnærming enn Straka, Fritze, & Voigt (2020), men mye kortere, og kanskje dermed lettere å ha på pensum.

Spørsmål til refleksjon:

- Hvilken rolle har psykologien i klimapolitikken? Skal kommunepsykologen være aktivist?
- Psykisk helse og klimahandling → hvorfor dukker begreper som klimaangst opp?
- Hvordan skal vi balansere mellom klimahandling, klimatilpasning og naturvern?